

“Analiza visine komunalnih naknada u BiH”

(fokus na općine/opštine Prijedor, Modriča, Mostar, Bihać i Žepče)

31.12.2013., Tuzla

Sadržaj

Uvod	3
1. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	3
1.1. Problem istraživanja.....	3
1.2. Predmet istraživanja	3
1.3. Osnovni cilj istraživanja i operativni ciljevi istraživanja	3
1.4. Istraživačka metoda i instrument	4
1.5. Uzorak	5
1.6. Analiza podataka	5
2. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	6
2.1. Pojam i vrste komunalnih djelatnosti	6
2.2. Naplata komunalnih djelatnosti.....	7
2.3. Komunalne naknade i komunalne takse - razlika.....	7
2.4. Akti koji regulišu oblast komunalnih djelatnosti i naknada u BiH.....	7
2.5. Komparativna analiza visine komunalnih naknada u općinama/opštinama: Prijedor, Modriča, Mostar, Bihać, Žepče.....	8
2.5.1. Vrste komunalnih usluga koje se naplaćuju obrtima/zanatima i MSPima	8
2.5.2. Iznosi komunalnih naknada	10
2.5.3. Rokovi plaćanja komunalnih naknada	19
2.5.4. Naplata komunalnih naknada prema vrsti djelatnosti.....	20
2.5.5. Oslobađanje od plaćanja komunalnih naknada	21
2.5.6. Poticajne mjere iz oblasti komunalne politike	22
2.5.7. Zahtjevi poduzetnika za smanjenjem visine komunalnih naknada.....	22
Zaključci i preporuke	24
Prilozi.....	27

Uvod

Ovaj dokument predstavlja rezultat jednog od zadataka Centra za razvoj poduzetništva, koji je od strane Udruženja za poduzetništvo i posao LINK angažovan kao konsultant na izradi „Analize visine komunalnih naknada u BiH“, u okviru projekta „Koalicija za jači glas male privrede“. Zadatkom je predviđeno kreiranje nacrtu „Analize visine komunalnih naknada u BiH“ sa fokusom na općine/opštine Prijedor, Modriča, Mostar, Bihać, Žepče, na temelju podataka dobivenih istraživanjem provedenom po metodologiji, ranije kreiranoj od strane Centra za razvoja poduzetništva.

1. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Metodologija obuhvata sljedeće dijelove: problem istraživanja, predmet istraživanja, osnovni i operativni ciljevi istraživanja, istraživačka metoda i instrument, uzorak i analiza podataka.

1.1. Problem istraživanja

Opće je poznato da mala i srednja preduzeća značajno doprinose ekonomskom i društvenom razvoju zemlje. Međutim mala i srednja preduzeća posluju u određenom okruženju, koje generalno govoreći predstavlja set političkih, pravnih, ekonomskih, društvenih, tehnoloških i ekoloških faktora u okviru jedne privrede koji utječu na njihovo funkcionisanje. Od države se očekuje da prepozna važnost malih i srednjih preduzeća za privredu i opći napredak, te uvažavajući njihove specifične potrebe kreira odgovarajuće uslove poslovnog okruženja koji će doprinijeti njihovom opstanku, ali i podržati njihove rastuće poslovne rezultate. Jedna od politika koju je moguće razmotriti u ovom kontekstu jeste politika komunalnih naknada koja se provodi u skladu sa određenim zakonima, pravilnicima, propisima i odlukama. Poput fizičkih lica i pravna lica su dužna plaćati određene komunalne naknade, te su time zahvaćena spomenutim komunalnim politikama.

Zbog svega navedenog, postavlja se sljedeće istraživačko pitanje: *Da li je prilagođavanjem postojećih visina komunalnih naknada realnim mogućnostima obrta/zanata, malih i srednjih preduzeća, moguće unaprijediti poslovno okruženje u kojem se ona nalaze i u konačnici doprinijeti poboljšanju njihovih poslovnih rezultata?*

1.2. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja predstavljaju komunalne naknade koje su propisane za obrte, mala i srednja preduzeća u općinama/opštinama Prijedor, Modriča, Mostar, Bihać, Žepče.

1.3. Osnovni cilj istraživanja i operativni ciljevi istraživanja

Osnovni cilj istraživanja je analizirati visine komunalnih naknada za obrte/zanate i mala i srednja preduzeća u općinama/opštinama Prijedor, Modriča, Mostar, Bihać, Žepče, kako bi se utvrdio njihov utjecaj na poslovno okruženje obrta/zanata, malih i srednjih preduzeća u Bosni i Hercegovini.

Kako bi se ostvario osnovni cilj, potrebno je realizovati operativne ciljeve istraživanja, a to su:

1. Identifikovati vrste komunalnih naknada koje su dužni plaćati obrti/zanati i mala i srednja preduzeća u općinama/opštinama koje su predmet istraživanja.
2. Prikupiti i proučiti informacije o tome kako su postojeći zakoni, propisi, pravilnici i odluke (na entitetskim, kantonalnim i općinskim/opštinskim nivoima) predvidjeli način utvrđivanja visine komunalnih naknada za obrte/zanate i mala i srednja preduzeća.
3. Uvidjeti da li postoje razlike u visinama komunalnih naknada za obrte/zanate i mala i srednja preduzeća po djelatnostima (uslužna, proizvodna).
4. Prikupiti podatke o iznosima visine svih pojedinih vrsta komunalnih naknada za obrte/zanate i mala i srednja preduzeća.
5. Prikupiti podatke o rokovima i načinima plaćanja komunalnih naknada za obrte/zanate i mala i srednja preduzeća.
6. Prikupiti podatke o praksi navedenih općina/opština u oslobađanju obrta/zanata, malih i srednjih preduzeća od plaćanja komunalnih naknada.
7. Napraviti komparaciju visina komunalnih naknada za obrte/zanate i mala i srednja preduzeća po navedenim općinama/opštinama.
8. Prikupiti podatke o postojanju i učestalosti primjene poticajnih mjera iz oblasti komunalne politike za obrte/zanate i mala i srednja preduzeća (postojeća preduzeća i start-up).
9. Ispitati da li postoje zahtjevi obrtnika/poduzetnika za smanjenjem visine komunalnih naknada, kao i učestalost takvih zahtjeva.
10. Ispitati postojanje planova za smanjenje komunalnih naknada u narednom periodu, u općinama/opštinama obuhvaćenim istraživanjem.

1.4. Istraživačka metoda i instrument

U provođenju istraživanja koristit će se primarne i sekundarne istraživačke metode. Sekundarne istraživačke metode će se odnositi na pretraživanje dostupnih relevantnih dokumenata, kao što su zakoni, pravilnici, odluke i propisi o komunalnim naknadama na entitetskim, kantonalnim i općinskim nivoima. Primarna istraživačka metoda podrazumijeva prikupljanje podataka anketiranjem 5 predstavnika općinskih/opštinskih službi za oblast komunalnih naknada, po 2 poduzetnika svake općine/opštine (potencijalno identifikovani kao članovi udruženja poduzetnika ili obrtničke/privredne komore date općine/opštine ili kantona). Instrument koji će se koristiti pri provođenju anketiranja je anketni upitnik, sa otvorenim i zatvorenim pitanjima. Primarnim istraživanjem će se prikupiti oni podaci do kojih se nije došlo primjenom sekundarnih izvora. Prije svega će, od strane Centra za razvoj poduzetništva Tuzla, biti kreiran upitnik za ispitivanje općinskih/opštinskih službenika, nakon čega će dobiveni rezultati anketiranja biti korišteni za kreiranje odgovarajućeg upitnika za poduzetnike. Anketari će biti predstavnici Udruženja za poduzetništvo i posao LINK Mostar, Nezavisnog biroa za razvoj (NBR) Gradačac, Udruge poduzetnika i poslodavaca (UPIP) Žepče, Centra za promociju lokalnog razvoja (PLOD) Bihać i Udruženja drvoprerađivača (DRVO-PD) Prijedor.

1.5. Uzorak

Uzorak čini 5 općina/opština Bosne i Hercegovine, a to su: Prijedor, Modriča, Mostar, Bihać i Žepče. Ispitanici će biti predstavnici općinskih/opštinskih službi za oblast komunalnih naknada, za svaku općinu/opštinu po jedan ispitanik. Ispitanici će biti identifikovani kontaktiranjem administrativnih službi navedenih općina/opština i dobivanjem informacije o osobi koja raspolaže traženim podacima. Osim toga unutar svake općine/opštine će biti ispitano po 2 poduzetnika, identifikovana unutar udruženja poduzetnika date općine/opštine ili obrtničke/privredne komore date općine/opštine/kantona.

1.6. Analiza podataka

Prikupljeni podaci će biti prezentirani tekstualno, tabelarno i grafički, na temelju čega će se vršiti njihova opisna analiza i izvoditi zaključci. Analizu dobivenih podataka će provesti Centar za razvoj poduzetništva Tuzla, na temelju koje će kreirati dokument /nacrt „Analiza visine komunalnih naknada u BiH“.

2. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Nacrt 2 „Analize visine komunalnih naknada u BiH“ je nastao kao rezultat sekundarnog (desk) istraživanja, kao i anketiranja 5 ispitanika kao odgovarajućih predstavnika za općine/opštine Prijedor, Modriča, Mostar, Bihać, Žepče i po 2 obrtnika/poduzetnika iz svake navedene općine/opštine.

2.1. Pojam i vrste komunalnih djelatnosti

Pod komunalnim djelatnostima podrazumijevaju se one usluge i proizvodi kojima se zadovoljavaju svakodnevne životne potrebe stanovništva i pravnih lica u jednom naseljenom mjestu.

Komunalne djelatnosti dijele se na:

- a) Komunalne djelatnosti individualne komunalne potrošnje;
- b) Komunalne djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje.

Pod pojmom komunalnih djelatnosti individualne komunalne potrošnje podrazumijevaju se komunalne djelatnosti čiji se proizvodi i usluge mogu izmjeriti ili na drugi način definisati, utvrditi i naplatiti od svakog korisnika usluga. Pod pojmom komunalnih djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje podrazumijevaju se komunalne djelatnosti čije proizvode i usluge nije moguće izmjeriti ili na drugi način definisati, utvrditi i naplatiti od svakog korisnika usluga.

Tabela 1. Vrste komunalnih djelatnosti individualne i zajedničke komunalne potrošnje

Komunalne djelatnosti	
Individualne komunalna potrošnja	Zajedničke komunalna potrošnja
<ul style="list-style-type: none">- snabdijevanje pitkom vodom- odvodnja i prečišćavanje otpadnih voda- snabdijevanje toplotnom energijom- snabdijevanje gasom- skupljanje i tretiranje komunalnog otpada- odlaganje komunalnog otpada- obavljanje pogrebnih poslova- dimnjačarska djelatnost- prijevoz putnika u javnom prometu- djelatnost javnih parking prostora i javnih garaža- djelatnost tržnica na veliko i tržnica na malo (pijaca)	<ul style="list-style-type: none">- održavanje čistoće na javnim površinama- odvođenje atmosferskih i drugih voda sa javnih površina- održavanje javnih površina- održavanje javnih saobraćajnih površina u naselju- upravljanje objektima i uređajima javne rasvjete- obavljanje higijeničarske službe- obavljanje usluga dekoracije- održavanje objekata i uređaja javne urbane opreme- održavanje spomen obilježja, stratišta, mezaristana i grobalja – mezarja kulturno – historijskog značaja

Izvor: Zakon o komunalnim djelatnostima USK (član 4)

2.2. Naplata komunalnih djelatnosti

Sredstva za obavljanje komunalnih djelatnosti obezbjeđuju se iz cijene za komunalne usluge iz segmenta individualne komunalne potrošnje, komunalne naknade za komunalne usluge iz segmenta zajedničke komunalne potrošnje, budžeta Općine/Opštine i Kantona, te drugih izvora po posebnim propisima.

Komunalna naknada je prihod budžeta općine namijenjen za finansiranje obavljanja komunalnih djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje. Komunalna naknada se plaća za korištenje objekata i uređaja i pružanje usluga iz komunalnih djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje. Međutim, za potrebe istraživanja u okviru projekta „Koalicija za jači glas male privede“ pojam komunalne naknade se koristi kao cijena koju fizička i pravna lica plaćaju za korištenje usluga individualne i zajedničke komunalne potrošnje. Obveznici plaćanja komunalne naknade su fizička i pravna lica vlasnici, odnosno korisnici: stambenog prostora, poslovnog prostora, proizvodnog prostora, garažnog i drugog pomoćnog prostora, otvorenog prostora koji se koristi u svrhu obavljanja poslovne djelatnosti.

2.3. Komunalne naknade i komunalne takse - razlika

Predmet analize su komunalne naknade koje su prethodno objašnjene. Komunalne naknade se razlikuju u odnosu na komunalne takse, koje nisu predmet analize. U nastavku izlažemo nekoliko informacija o komunalnim taksama, kako bi se razumjela razlika.

Komunalne takse plaćaju se za korištenje predmeta, prostora ili pružanja usluga za čije korištenje je propisano plaćanje komunalne takse. Komunalne takse se plaćaju za: istaknutu firmu, reklamni natpis, zauzimanje javnih površina, prodaju roba i pružanje usluga izvan poslovnih prostorija, priređivanje zabavnih igara i igara na sreću, organizovanje i držanje žive muzike u ugostiteljskim objektima, korištenje uređaja za pružanje mobilne telefonije. Obveznik takse je pravno i fizičko lice koje koristi predmet, prostor ili pruža uslugu za čije korištenje je propisano plaćanje komunalne takse. Politika komunalnih такси je na području FBiH regulisana Zakonom o Federalnim upravnim taksama i tarifi Federalnih upravnih такси, te Odlukama o komunalnim taksama na nivou pojedinačnih općina/opština. Određivanje i naplata komunalnih такси u Republici Srpskoj je regulisano Zakonom o komunalnim taksama Republike Srpske i pojedinačnim Odlukama o komunalnim taksama opština.

2.4. Akti koji regulišu oblast komunalnih djelatnosti i naknada u BiH

Ne postoji jedinstven zakon o komunalnim djelatnostima na nivou Bosne i Hercegovine. Na nivou Federacije Bosne i Hercegovine postoji prijedlog Zakona o komunalnoj djelatnosti, od strane Udruženja poslodavaca komunalne privrede Federacije Bosne i Hercegovine, koji je Ekonomsko-socijalno vijeće FBiH usvojilo u julu 2013. godine, te je dalje prosljeđen Vladi FBiH na usvajanje.¹ Komunalna politika je regulisana određenim propisima i odluka na nivoima općina i kantona kojima pripadaju. U Republici Srpskoj postoji Zakon o komunalnim djelatnostima RS koji predstavlja okvir za odluke i propise jedinica lokalne samouprave.

¹ Informacije dobivene telefonskim kontaktiranjem Udruženja poslodavaca komunalne privrede FBiH na dan 07.11.2013. godine

Tabela 2. Akti koji regulišu oblast komunalnih djelatnosti i naknada u BiH

Općina/Opština	Akti
Prijedor	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o komunalnim djelatnostima Republike Srpske; - Pravilnik o visini naknada za komunalne usluge 2010 /A.D. Komunalne usluge
Modriča	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o komunalnim djelatnostima Republike Srpske; - Odluka o komunalnoj naknadi
Mostar	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o komunalnoj djelatnosti Grada Mostara; - Odluka Gradskog vijeća o komunalnoj naknadi na području Grada Mostara
Bihać	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o komunalnim djelatnostima Unsko-sanskog kantona; - Odluka o komunalnom redu; - Odluka o načinu formiranja cijena komunalnih proizvoda i usluga individualne komunalne potrošnje; - Odluka o komunalnoj naknadi
Žepče	<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o komunalnim djelatnostima Zeničko-dobojskog kantona; - Odluka OV Žepče o komunalnim djelatnostima; - Odluka OV Žepče o javnim parkinzima; - Odluka OV Žepče o organiziranom prikupljanju kućnog otpada; - Odluka OV Žepče o održavanju čistoće i komunalnog reda

Izvor: Desk i primarno istraživanje

2.5. Komparativna analiza visine komunalnih naknada u općinama/opštinama: Prijedor, Modriča, Mostar, Bihać, Žepče

U nastavku će biti prezentirani rezultati istraživanja dobiveni anketiranjem službenika općina/opština Prijedor, Modriča, Mostar, Bihać i Žepče, te ukupno 10 obrtnika/poduzetnika iz navedenih općina/opština (2 iz svake općine/opštine). Anketiranje je obavljeno u periodu 13.11.-20.11.2013. godine, te 10.12.-13.12.2013. godine. Detaljni podaci o ispitanicima nalaze se u prilogu dokumenta.

2.5.1. Vrste komunalnih usluga koje se naplaćuju obrtima/zanatima i MSPima

U tabeli 3 je dat prikaz vrsta komunalnih usluga koje se naplaćuju obrtima/zanatima i malim i srednjim preduzećima u Prijedoru, Modriči, Mostaru, Bihaću i Žepču, od strane njihovih Općina/Opština. Najveći broj komunalnih usluga se naplaćuje u općini Bihać i iznosi 14, zatim slijedi Mostar sa 11, te Žepče i Prijedor sa 6 i Modriča sa 5 vrsta komunalnih usluga. Ispitanici su u svojim odgovorima navodili da naplata pojedinih vrsta komunalnih usluga nije u nadležnosti Općina/Opština u kojima su zaposleni, poput javnog prijevoza lica u gradskom i prigradskom saobraćaju u Modriči, gdje prijevoznici slobodno formiraju cijene. Međutim, predmet posmatranja ovog istraživanja su vrste komunalnih usluga čija naplata je u nadležnosti Općina/Opština i druge se neće razmatrati.

Tabela 3. Vrste komunalnih usluga koje se naplaćuju obrtima/zanatima i malim i srednjim preduzećima u posmatranim općinama/opštinama

Vrsta komunalnih usluga	Općina/Opština				
	Prijedor	Modriča	Mostar	Bihać	Žepče
Individualna komunalna potrošnja					
snabdijevanje pitkom vodom					
odvodnja i prečišćavanje otpadnih voda					
snabdijevanje toplotnom energijom					
snabdijevanje gasom					
skupljanje i tretiranje komunalnog otpada					
obavljanje pogrebnih poslova					
dimnjačarska djelatnost					
prijevoz putnika u javnom prometu					
djelatnost javnih parking prostora i javnih garaža					
djelatnost tržnica na veliko i tržnica na malo (pijaca)					
Zajednička komunalna potrošnja					
održavanje čistoće na javnim površinama					
odvođenje atmosferskih i drugih voda sa javnih površina					
održavanje javnih površina					
održavanje javnih saobraćajnih površina u naselju					
upravljanje objektima i uređajima javne rasvjete					
obavljanje higijeničarske službe					
obavljanje usluga dekoracije					
održavanje objekata i uređaja javne urbane opreme					
održavanje spomen obilježja, stratišta, mezaristana i grobalja – mezarja kulturno – historijskog značaja					
djelatnost zooigijene					

Agenda	
	Vrsta komunalne usluge koja se naplaćuje obrtima/zanatima i MSPima od strane posmatranih Općina/Opština
	Vrsta komunalne usluge koja se ne naplaćuje obrtima/zanatima i MSPima od strane posmatranih Općina/Opština

2.5.2. Iznosi komunalnih naknada

Tabele u nastavku omogućavaju poređenje visine komunalnih naknada koje se obračunavaju za obrte/zanate, mala i srednja preduzeća i građane, za svaku posmatranu općinu/opštinu.

Tabela 4. Vrste komunalnih usluga koje se naplaćuju od strane Opštine Prijedor

Opština Prijedor				
	Vrsta komunalne usluge	Visina komunalne naknade		
		Obrti/zanati	Mala i srednja preduzeća	Građani
a.	proizvodnja i isporuka vode	3,26 KM/m ³		1,45 KM/m ³
b.	prečišćavanje i odvođenje otpadnih voda			1,45 KM/m ³
c.	proizvodnja i isporuka toplotne energije	3,518 KM/m ²		1,73 KM/m ²
d.	zbrinjavanje otpada iz stambenih i poslovnih prostora	od 17,28 do 90,00 KM (+PDV)	0,326 KM/m ² +PDV	0,117 KM/m ² + PDV
e.	upravljanje javnim prostorima za parkiranje vozila	Crvena zona 0,50 KM/h ili 3 KM za cijeli dan, žuta zona 0,50 KM za 2h ili 2 KM za cijeli dan.		
f.	tržnička djelatnost	Zakup štanda iznosi po jedinici mjere i kreće se u rangu od 75 KM do 120 KM na lokaciji gradska tržnica Pećani. Zakup štanda iznosi po jedinici mjere i kreće se u rangu od 80 KM do 100 KM na lokaciji gradska tržnica centar Prijedor.		

Tabela 4 pokazuje da razlika u visini naplate komunalnih usluga za obrte/zanate i mala i srednja preduzeća uglavnom ne postoji. U odnosu na građane, visina ovih komunalnih naknada je viša.

Tabela 5. Vrste komunalnih usluga koje se naplaćuju od strane Opštine Modriča

Opština Modriča				
	Vrsta komunalne usluge	Visina komunalne naknade		
		Obrti/zanati	Mala i srednja preduzeća	Građani
a.	proizvodnja i isporuka vode	1,30 KM/m ³		0,55 KM/m ³
b.	prečišćavanje i odvođenje otpadnih voda	0,26 KM/m ³		0,15 KM/m ³
c.	zbrinjavanje otpada iz stambenih i poslovnih prostora	do 20 m ² 6,00 - 12,00 KM/mjesec od 20-60 m ² 8,00 - 15,00 KM/mjesec od 60- 100m ² 12,00 - 20,00 KM/mjesec Preko 100 m ² 25,00KM/mjesec		6,50 KM/mjesec
		Za odvoz kontejnera od 5 m ³ – 70,00 KM Za odvoz kontejnera od 1,1 m ³ – 15,00 KM Cijene su bez PDV-a		
d.	upravljanje javnim prostorima za parkiranje vozila	1,00 KM / dan 10,00 KM / mjesec		
e.	tržnička djelatnost	4,00 KM/ sto dnevno otkriveni sto 26,00 KM sa PDV/mjesec		

Opština Modriča			
Vrsta komunalne usluge	Visina komunalne naknade		
	Obrti/zanati	Mala i srednja preduzeća	Građani
	pokriveni sto 31,00 KM sa PDV/mjesec		

Tabela 5. pokazuje da ne postoji razlika u visini naplate komunalnih naknada između obrta/zanata i malih i srednjih preduzeća. Međutim postoji razlika dvije navedene grupe obveznika plaćanja komunalnih naknada u odnosu na građane po pitanju: proizvodnje i isporuke vode, prečišćavanja i odvođenja otpadnih voda i zbrinjavanja otpada iz stambenih i poslovnih prostora.

Tabela 6. Vrste komunalnih usluga koje se naplaćuju od strane Općine Mostar

Općina Mostar			
Vrsta komunalne usluge	Visina komunalne naknade		
	Obrti/zanati	Mala i srednja preduzeća	Građani
a. snabdijevanje pitkom vodom	2,22 KM/m ³	2,16 KM/m ³ * 2,32 KM/m ³ **	1,27 KM/m ³
b. odvodnja i prečišćavanje otpadnih voda	2,22 KM/m ³	2,16 KM/m ³ * 2,32 KM/m ³ **	1,27 KM/m ³
c. odlaganje komunalnog otpada	Paušalno 10,00 – 30,00 KM u zavisnosti od koeficijenta zagađenja	C=P+(K x Oc x ku x Nkp) P-paušal K- koeficijenta zagađenja Oc -osnovne cijene usluge 0,10 KM/m ² , ku - koeficijenta umanjenja korisne površine. U cijenu i porez 10 KM/t za ekologiju područja.	2,50 – 12,50 KM po kućanstvu u zavisnosti od broja članova
d. prijevoz putnika u javnom prometu	-	-	I zona 17 - 47,00 KM/mj II zona 24 - 70,00 KM/mj III zona 32 - 90,00 KM/mj
e. djelatnost tržnica na veliko i tržnica na malo (pijaca)	Od 25 do 35 KM/mjesečno u ovisnosti od površine zakupa prostora i lokacije + dodatni troškovi (odvoz smeća, čuvar i sl.)		2,60 KM/m ² tezge
f. održavanje čistoće na javnim površinama	Cijena se obračunava po formuli KN=KnxKzxKpxPxB (u ovisnosti od koeficijenta, paušala, zone i dr.)		3,00 km/domaćinstvu (cca 18 m ² stambenog prostora)
g. odvođenje atmosferskih i drugih voda sa javnih površina			
h. održavanje javnih površina			
i. održavanje javnih saobraćajnih površina u naselju			

Općina Mostar				
Vrsta komunalne usluge		Visina komunalne naknade		
		Obrti/zanati	Mala i srednja preduzeća	Građani
j.	upravljanje objektima i uređajima javne rasvjete			
k.	održavanje objekata i uređaja javne urbane opreme			
l.	održavanje spomen obilježja, stratišta, mezaristana i grobalja – mezarja kulturno – historijskog značaja			

Značajne razlike između obrta/zanata i malih i srednjih preduzeća nisu zastupljene ni u općini Mostar. U odnosu na građane, komunalne naknade za obrta/zanata i MSPe su više (tabela 6).

Tabela 7. Vrste komunalnih usluga koje se naplaćuju od strane Općine Bihać

Općina Bihać				
Vrsta komunalne usluge		Visina komunalne naknade		
		Obrti/zanati	Mala i srednja preduzeća	Građani
g.	snabdijevanje pitkom vodom		1,70 KM/m ³	
h.	odvodnja i prečišćavanje otpadnih voda		0,38 KM /m ³	
i.	skupljanje i tretiranje komunalnog otpada	4,12 KM* po posudi	18,89 KM po posudi	7,13 KM paušalno po domaćinstvu
j.	odlaganje komunalnog otpada			
k.	djelatnost javnih parking prostora i javnih garaža		0,25 KM/sat 0,50 KM/sat 1,00 KM/sat ovisno od zone	
l.	djelatnost tržnica na veliko i tržnica na malo (pijaca)		2,00 KM/ m ² / dnevno	
m.	održavanje čistoće na javnim površinama		Cijene se utvrđuju Programom zajedničke komunalne potrošnje	
n.	odvođenje atmosferskih i drugih voda sa javnih površina		Cijene se utvrđuju Programom zajedničke komunalne potrošnje	
o.	održavanje javnih površina		Cijene se utvrđuju Programom zajedničke komunalne potrošnje	
p.	održavanje javnih saobraćajnih površina u naselju		Cijene se utvrđuju Programom zajedničke komunalne potrošnje	
q.	upravljanje objektima i uređajima javne rasvjete		Cijene se utvrđuju Programom zajedničke komunalne potrošnje	
r.	obavljanje higijeničarske službe		Cijene se utvrđuju Programom zajedničke komunalne potrošnje	
s.	obavljanje usluga dekoracije		Cijene se utvrđuju Programom zajedničke komunalne potrošnje	
t.	održavanje objekata i uređaja javne urbane opreme		Cijene se utvrđuju Programom zajedničke komunalne potrošnje	

u	održavanje spomen obilježja, stratišta, mezaristana i grobalja – mezarja kulturno – historijskog značaja	Cijene se utvrđuju Programom zajedničke komunalne potrošnje
---	--	---

*Napomena: Informacija o iznosu ove komunalne naknade je zvanično dobivena od Općine Bihać. Međutim, po informaciji dobivenoj od strane Obrtničke komore Unsko-sanskog kantona, obrtima se naplaćuje isti iznos ove vrste komunalne naknade kao i za mala i srednja preduzeća (18,89 KM). Iznos od 4,12 KM koji se nalazi u zvaničnom pravilniku predstavlja štamparsku grešku koja će uskoro biti ispravljena.

U općini Bihać, razlika u visini naplate komunalnih naknada između obrta/zanata, MSPa i građana se ogleda samo u slučaju skupljanja i odlaganja komunalnog otpada (tabela 7). Podaci o visini komunalnih naknada nisu uneseni od strane ispitanika, već je navedeno da su oni sadržani u Programu zajedničke komunalne potrošnje (dokument nije dostupan).

Tabela 8. Vrste komunalnih usluga koje se naplaćuju od strane Općine Žepče

Općina Žepče			
Vrsta komunalne usluge	Visina komunalne naknade		
	Obrti/zanati	Mala i srednja preduzeća	Građani
a. snabdijevanje pitkom vodom	2,40 KM/m ³		0,85 KM/m ³
b. odvodnja i prečišćavanje otpadnih voda	0,60 KM/m ³		
c. snabdijevanje toplotnom energijom	4,80 KM		2,00 KM
d. skupljanje i tretiranje komunalnog otpada	0,60 KM/m ²		0,12 KM/m ²
e. djelatnost javnih parking prostora i javnih garaža	1,00 KM/h		
f. djelatnost tržnica na veliko i tržnica na malo (pijaca)	2,00 KM/m ² stola		

U općini Žepče, građani plaćaju znatno niže komunalne naknade u odnosu na obrte/zanate i MSPe, kada su u pitanju komunalne usluge: snabdijevanje pitkom vodom, snabdijevanje toplotnom energijom, te skupljanje i tretiranje komunalnog otpada. Ne postoji razlika između obrta/zanata i MSPa u visini plaćanja komunalnih naknada (tabela 8).

U tabeli 9. su prikazani iznosi komunalnih naknada koje se naplaćuju malim i srednjim preduzećima od strane Općina/Opština: Prijedor, Modriča, Mostar, Bihać i Žepče, dok se tabela 10. odnosi na obrte/zanate. Snabdijevanje pitkom vodom se u svim Općinama/Opštinama obračunava po istoj mjernoj jedinici m³, što omogućava uporedivost iznosa komunalne naknade ove vrste usluge. Najviši iznos komunalne naknade za obrte/zanata i MSPa je u opštini Prijedor. Zatim, slijede Žepče, Mostar, Bihać, te Modriča sa najnižim iznosom komunalne naknade za snabdijevanje pitkom vodom. Komunalna naknada za odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda je i kod obrta i kod MSPa najviša u opštini Prijedor. Nakon ove opštine, slijede Mostar, Žepče, Bihać i Modriča. Visinu komunalne naknade za snabdijevanje toplotnom energijom je moguće posmatrati samo u Općini Žepče i Opštini Prijedor, jer su samo ispitanici ovih institucija naveli da njihove općine/opštine naplaćuju ovu vrstu komunalne usluge. U slučaju drugih

općina/opština, ova naknada se naplaćuje od strane privatnih preduzeća. Tabele 9. i 10 pokazuju da su obrti/zanati i MSPa u povoljnijem položaju u opštini Prijedor, u odnosu na općinu Žepče, kada je u pitanju visina komunalne naknade za uslugu snabdijevanja toplotnom energijom. Visina komunalne naknade za uslugu skupljanja i tretiranja komunalnog otpada je kod malih i srednjih preduzeća uporediva samo u slučaju općine Žepče i opštine Prijedor, gdje je iznos viši u općini Žepče. Kod obrta/zanata iznosi komunalnih naknada ove usluge nisu uporedivi, jer se obračunavaju na različite načine. Kod komunalne usluge djelatnost javnih parking prostora i javnih garaža, visina komunalne naknade je najpovoljnija u opštini Modriča, gdje iznosi 1KM/dan, dok su u slučaju drugih općina/opština ti iznosi 0,25KM/h i više. Visina komunalne naknade za komunalnu uslugu djelatnost tržnica na veliko i tržnica na malo (pijaca), je uporediva u slučaju opština Prijedor i Modriča i općine Mostar, po jednom načinu obračuna. Povoljniji položaj u ovoj grupi općina imaju obrti/zanati i MSPa u općini Mostar i opštini Modriča, u odnosu na opštinu Prijedor. Obrti/zanati i MSPa u općinama Bihać i Žepče su u istom položaju po pitanju ove vrste komunalne naknade, ali nisu uporedivi sa prethodno navedene tri općine/opštine. Komunalne usluge zajedničke komunalne potrošnje se od strane posmatranih općina/opština naplaćuju u Mostaru i Bihaću, ali podaci o iznosu visina komunalnih naknada ovih usluga nisu učinjeni dostupnim od strane ispitanika.

Tabela 9. Komunalne naknade koje se naplaćuju malim i srednjim preduzećima u posmatranim općinama/opštinama

Vrsta komunalnih usluga	Općina/Opština				
	Prijedor	Modriča	Mostar	Bihać	Žepče
Individualna komunalna potrošnja					
1. snabdijevanje pitkom vodom	3,26 KM/m ³	1,30 KM/m ³	2,16 KM/m ^{3*} 2,32 KM/m ^{3**}	1,70 KM/ m ³	2,40 KM/m ³
2. odvodnja i prečišćavanje otpadnih voda		0,26 KM/m ³	2,16 KM/m ^{3*} 2,32 KM/m ^{3**}	0,38 KM /m ³	0,60 KM/ m ³
3. snabdijevanje toplotnom energijom	3,518 KM/m ²				4,80 KM/m ²
4. skupljanje i tretiranje komunalnog otpada	0,326 KM/m ² +PDV	do 20 m ² : 6,00 - 12,00 KM/mjeseč od 20-60 m ² : 8,00 - 15,00 KM/mjeseč od 60- 100m ² : 12,00 - 20,00 KM/mjeseč Preko 100 m ² : 25,00KM/mjeseč Za odvoz kontejnera od 5 m ³ – 70,00 KM Za odvoz kontejnera od 1,1 m ³ – 15,00 KM Cijene su bez PDV-a	C=P+(K x Oc x ku x Nkp) P-paušal K- koeficijenta zagađenja Oc -osnovne cijene usluge 0,10 KM/m ² , ku - koeficijent umanjenja korisne površine U cijenu uračunat i porez 10 KM/t za ekologiju područja.	18,89 KM/ po posudi	0,60 KM/m ²
5. djelatnost javnih parking prostora i javnih garaža	Crvena zona 0,50 KM/h ili 3 KM za cijeli dan, žuta zona 0,50 KM/ za 2h ili 2 KM za cijeli dan.	1,00 KM /dan 10,00 KM/mjeseč		0,25 KM/h 0,50KM/h 1,00 KM/h ovisno od zone	1,00 KM/h
6. djelatnost tržnica na veliko i tržnica na malo (pijaca)	Zakup štanda iznosi po jedinici mjere i kreće se u rangu od 75 KM do 120 KM na lokaciji gradska tržnica Pečani. Zakup štanda iznosi po	4,00 KM/sto dnevno otkriveni sto 26,00 KM sa PDV/mjeseč pokriveni sto 31,00 KM sa PDV/mjeseč	Od 25 do 35 KM/mjesečno u ovisnosti od površine zakupa prostora i lokacije + dodatni troškovi (odvoz smeća, čuvar i sl.)	2 KM/m ² stola/dnevno	2KM/m ² stola/dnevno

	jedinici mjere i kreće se u rangu od 80 KM do 100 KM na lokaciji gradska tržnica centar Prijedor.				
Zajednička komunalna potrošnja					
1. održavanje čistoće na javnim površinama			Cijena se obračunava po formuli: $KN=KnxKzxKpXPxB$ (u ovisnosti od koeficijenta, paušala, zone i dr.)	Program zajedničke komunalne potrošnje	
2. odvođenje atmosferskih i drugih voda sa javnih površina					
3. održavanje javnih površina					
4. održavanje javnih saobraćajnih površina u naselju					
5. upravljanje objektima i uređajima javne rasvjete					
6. obavljanje higijeničarske službe					
7. obavljanje usluga dekoracije					
8. održavanje objekata i uređaja javne urbane opreme					
9. održavanje spomen obilježja, stratišta, mezaristana i grobalja – mezarja kulturno – historijskog značaja					
			Cijena se obračunava po formuli: $KN=KnxKzxKpXPxB$ (u ovisnosti od koeficijenta, paušala, zone i dr.)		

* neproizvodne djelatnosti

** prerađivačke djelatnosti

Tabela 10. Komunalne naknade koje se naplaćuju obrtima/zanatima u posmatranim općinama/opštinama

Vrsta komunalnih usluga	Općina/Opština				
	Prijedor	Modriča	Mostar	Bihać	Žepče
Individualna komunalna potrošnja					
1. snabdijevanje pitkom vodom	3,26 KM/m ³	1,30 KM/m ³	2,22 KM/m ³	1,70 KM/ m ³	2,4 KM/m ³
2. odvodnja i prečišćavanje otpadnih voda		0,26 KM/m ³	2,22 KM/m ³	0,38 KM/ m ³	0,60 KM/ m ³

3.	snabdijevanje toplotnom energijom	3,518 KM/m ²				4,80 KM/m ²
4.	skupljanje i tretiranje komunalnog otpada	od 17,28 do 90,00 KM (+PDV)	do 20 m ² : 6,00 - 12,00 KM/mjeseć od 20-60 m ² : 8,00 - 15,00 KM/mjeseć od 60- 100m ² : 12,00 - 20,00 KM/mjeseć Preko 100 m ² : 25,00KM/mjeseć Za odvoz kontejnera od 5 m ³ – 70,00 KM Za odvoz kontejnera od 1,1 m ³ – 15,00 KM Cijene su bez PDV-a	Paušalno 10,00 – 30,00 KM u zavisnosti od koeficijenta zagađenja	4,12 KM po posudi*	0,60 KM/m ²
5.	djelatnost javnih parking prostora i javnih garaža	Crvena zona 0,50 KM/h ili 3 KM za cijeli dan, žuta zona 0,50 KM/ za 2h ili 2 KM za cijeli dan.	1,00 KM /dan 10,00 KM/mjeseć		0,25 KM/sat 0,50KM/sat 1,00 KM/ sat ovisno od zone	1KM/h
6.	djelatnost tržnica na veliko i tržnica na malo (pijaca)	Zakup štanda iznosi po jedinici mjere i kreće se u rangi od 75 KM do 120 KM na lokaciji gradska tržnica Pećani. Zakup štanda iznosi po jedinici mjere i kreće se u rangi od 80 KM do 100 KM na lokaciji gradska tržnica centar Prijedor.	4,00 KM/sto dnevno otkriveni sto 26,00 KM sa PDV/mjeseć pokriveni sto 31,00 KM sa PDV/mjeseć	Od 25 do 35 KM/mjesećno u ovisnosti od površine zakupa prostora i lokacije + dodatni troškovi (odvoz smeća, čuvar i sl.)	2 KM/m ² stola/dnevno	2KM/m ² stola/dnevno
Zajednička komunalna potrošnja						
1.	održavanje čistoće na javnim površinama			Cijena se obračunava po formuli:	Program zajedničke komunalne potrošnje	
2.	odvođenje atmosferskih i					

	drugih voda sa javnih površina			KN=KnxKzxKpXPxB (u ovisnosti od koeficijenta, paušala, zone i dr.)			
3.	održavanje javnih površina						
4.	održavanje javnih saobraćajnih površina u naselju						
5.	upravljanje objektima i uređajima javne rasvjete						
6.	obavljanje higijeničarske službe						
7.	obavljanje usluga dekoracije						
8.	održavanje objekata i uređaja javne urbane opreme			Cijena se obračunava po formuli:			
9.	održavanje spomen obilježja, stratišta, mezaristana i grobalja – mezarja kulturno – historijskog značaja			KN=KnxKzxKpXPxB (u ovisnosti od koeficijenta, paušala, zone i dr.)			

*Napomena: Informacija o iznosu ove komunalne naknade je zvanično dobivena od Općine Bihać. Međutim, po informaciji dobivenoj od strane Obrtničke komore Unsko-sanskog kantona, obrtima se naplaćuje isti iznos ove vrste komunalne naknade kao i za mala i srednja preduzeća (18,89 KM). Iznos od 4,12 KM koji se nalazi u zvaničnom pravilniku predstavlja štamparsku grešku koja će uskoro biti ispravljena.

Na upit o tome koliko se slažu sa konstatacijom da visina plaćanja komunalnih naknada zauzima veliki udio u ukupnim rashodima i značajno otežava uspješno poslovanje, obrtnici/poduzetnici su odgovorili sa zbirnom ocjenom 3,4 (1 – uopće se ne slažem, 5 – slažem se u potpunosti). Može se zaključiti da komunalne naknade prema mišljenjima obrtnika/poduzetnika opterećuju njihovo poslovanje, ali ne u prevelikoj mjeri koliko je to slučaj sa drugim vrstama rashoda. Najviše ocjene ovog pitanja su zabilježene u Mostaru (4,0) i Bihaću (4,0), a najniža u Modriči (2,5).

Obrtnicima/poduzetnicima je bilo postavljeno i pitanje koliki su okvirni procentualni udjeli novca koje izdvajaju za plaćanje komunalnih naknada, u ukupnim rashodima njihovih obrta/preduzeća. Dobiveni odgovori su prezentirani u tabeli 11.

Tabela 11. Procentualni udjeli novca (KM) koje obrtnici/poduzetnici plaćaju mjesečno za komunalne naknade u ukupnoj strukturi mjesečnih rashoda njihovih obrta/preduzeća

Općina/Opština	Procentualni udio komunalnih naknada u ukupnim rashodima	Okvirni iznos komunalnih naknada u KM
Prijedor	Neznatan udio	35 (obrt) - 110 (zanat)
Modriča	1%-2%	75 (zanat) - 160 (preduzeće)
Mostar	15%	206 (obrt) – 228 (preduzeće)
Bihać	10%	30 (obrt)
Žepče	2,0-3,5%	100 (preduzeće)

Kako tabela pokazuje najveći procentualni udio je zabilježen u slučaju Mostara, nakon čega slijedi Bihać. U oba slučaja se radi o obrtu. Međutim, važno je napomenuti da u ovom slučaju nije moguće direktno poređenje općina/opština, jer se obrtnicima/poduzetnicima ne naplaćuju isti broj i vrste komunalnih usluga.

Prema prikazanim podacima se može zaključiti kako su obrti i preduzeća po pitanju visine komunalnih naknada u najpovoljnijem položaju u opštini Modriča. Međutim, na fokus grupi održanoj 26.12.2013. godine u Modriči (u organizaciji Nezavisnog biroa za razvoj) predstavnici obrtnika i poduzetnika su se izjasnili kako je niska cijena komunalnih naknada ustvari rezultat vrlo slabog kvaliteta komunalnih usluga koje im se pružaju. Učesnici fokus grupe su se složili da bi oni pristali i na više cijene komunalnih usluga za njihov bolji kvalitet.

2.5.3. Rokovi plaćanja komunalnih naknada

U tabeli 12. predstavljeni su rokovi plaćanja komunalnih naknada za obrte/zanate i mala i srednja preduzeća u posmatranim općinama/opštinama.

Tabela 12. Rokovi plaćanja komunalnih naknada propisani za obrte/zanate i mala i srednja preduzeća u posmatranim općinama/opštinama

Općina/Opština	Rokovi plaćanja komunalnih naknada propisani za obrte/zanate i MSPe
Prijedor	Komunalne naknade se plaćaju mjesečno, u roku od 7-15 dana po prijemu računa.
Modriča	Komunalna naknada se plaća kvartalno, najkasnije do kraja mjeseca za tekući kvartal.

Mostar	Komunalne naknade se plaćaju mjesečno, u roku od 15 dana po prijemu računa.
Bihać	Komunalne naknade se plaćaju mjesečno, najkasnije do 5-og u tekućem mjesecu za prethodni mjesec.
Žepče	Komunalne naknade se plaćaju mjesečno. Rok plaćanja je 7 dana po ispostavi računa . Toleriše se kašnjenje do 90 dana.

Može se zaključiti da su obrti i MSPi, po pitanju rokova plaćanja komunalnih naknada, u povoljnijem položaju u opštini Modriča, gdje im je na raspolaganju više vremena da izmire ove obaveze.

Međutim, prema mišljenjima obrtnika/poduzetnika kao ispitanika, najpogodniji rok plaćanja komunalnih naknada bi bilo mjesečno plaćanje, do sredine tekućeg mjeseca za prethodni mjesec. Za ovaj odgovor se izjasnilo 50% ispitanika, sa obrazloženjem da ovakav rok omogućava da se komunalne naknade plate nakon izmirenja PDVa (do 10. u mjesecu) i po prilivu novih sredstava početkom mjeseca (iz kojih će se komunalne naknade isplatiti). 30% ispitanika se izjasnilo da se komunalne naknade trebaju izmirivati na kraju tekućeg mjeseca, bez njihovog prenošenja u druge mjesece ili godišnje kvartale, kako ne bi došlo do nagomilavanja obaveza plaćanja. Slična obrazloženja je dalo i 20% ispitanika koji za najpogodniji rok plaćanja smatraju mjesečno plaćanje, na početku tekućeg mjeseca za prethodni mjesec.

2.5.4. Naplata komunalnih naknada prema vrsti djelatnosti

U Općini Žepče i Opštini Prijedor, kod naplate komunalnih naknada ne pravi se razlika između obrta/zanata i MSPa po djelatnostima: proizvodna, uslužna i trgovinska. U Općini Mostar nije jasno naznačena razlika u obračunu komunalnih naknada tri navedene vrste djelatnosti. Međutim, unutar proizvodne djelatnosti postoje varijacije koeficijenta namjene u ovisnosti od tehnoloških procesa i deficitarnih zanimanja. Koeficijent je manji na početku poslovanja i iznosi 4. Kod trgovačke djelatnosti koeficijent namjene iznosi uvijek 8.

U Općini Bihać, Odlukom o komunalnoj naknadi utvrđena su tri koeficijenta namjene po vrsti djelatnosti i to:

- koef. 5,0: finansijsko posredovanje, trgovina na veliko i malo, prateće djelatnosti u prometu, djelatnosti putničkih agencija, pošta i telekomunikacija, poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge, snabdijevanje el. energijom, gasom, parom i toplom vodom, djelatnost kockarnica i kladionica;
- koef. 3,0: ugostiteljstvo, djelatnost medicinske prakse, djelatnost zubarske prakse;
- koef. 2,0: Ova grupa obuhvata sve ostale djelatnosti koje nisu svrstane u prvu i drugu grupu djelatnosti utvrđenih ovom Odlukom.

U Opštini Modriča, Odlukom o komunalnoj naknadi propisuje se obaveza plaćanja komunalne naknade za korištenje objekata i uređaja zajedničke komunalne potrošnje. Visina naknade se utvrđuje zavisno od stepena opremljenosti naselja komunalnim objektima, uređajima zajedničke komunalne potrošnje i kvaliteta i standarda komunalnih proizvoda i usluga. Prema ovom kriteriju područje opštine Modriča se dijeli na 6 zona. Visina komunalne naknade po jedinici mjere izgrađene korisne površine za jedan mjesec izražena u bodovima po zonama, prikazana je u tabeli 13.

Tabela 13. Visina komunalne naknade po jedinici mjere izgrađene korisne površine za jedan mjesec izražena u bodovima po zonama – Opština Modriča

VRSTA PROSTORA (NAMJENA)	Prva zona	Druga zona	Treća zona	Četvrta zona	Peta zona	Šesta zona
-PROIZVODNI	100	80	70	50	40	30
-POSLOVNI						
1.Predstavništva, poslovna udruženja, zastupništva, banke, lutrije, igre na sreću, turističke agencije, noćni barovi, diskoteke, ugostiteljstvo, usluge u oblasti prometa, trgovina, osiguranje imovine i lica, projektovanje i druge tehničke usluge, poslovne usluge, advokatske i notarske kancelarije, tehnički pregled vozila, PTT usluge, elektrodistribucija, drumski saobraćaj	150	130	100	50	30	10
2.Prostorije državnih organa, zanatske usluge, lične usluge za domaćinstva, stambeno-komunalne djelatnosti, tržnice i pijace, ostale uslužne djelatnosti	100	80	60	40	20	5
3.Zdravstvo, obrazovanje i vaspitanje, nauka, kultura, umjetnost, zaštita od požara, sport i fizička kultura.	70	50	30	20	10	5

Vrijednost boda je utvrđena u iznosu od 0,0007 KM/m².

Formula za izračunavanje visine komunalne naknade: **Kn = KP x B x VB** (Kn-komunalna naknada, KP-korisna površina, B-broj bodova iz tabele, VB – vrijednost boda)

2.5.5. Oslobađanje od plaćanja komunalnih naknada

Niti u jednoj od posmatranih Općina/Opština nije predviđeno oslobađanje obrta/zanata i malih i srednjih preduzeća od plaćanja komunalnih naknada, ni pod kojim uslovima. U Općini Bihać je navedeno da se obaveza plaćanja komunalnih naknada privremeno mogu osloboditi vlasnici poslovnih i drugih prostora, odnosno njihovih dijelova koji nisu u funkciji zbog finansijskih, tehnoloških i drugih objektivnih razloga do njihovog stavljanja u funkciju. U tabeli 14. su sadržani prijedlozi obrtnika/poduzetnika o tome pod kojim uslovima bi obrti/preduzeća trebali biti oslobođeni plaćanja svih ili pojedinih vrsta komunalnih naknada.

Tabela 14. Prijedlozi obrtnika/poduzetnika o oslobađanju od plaćanja komunalnih naknada

Vrste djelatnosti i drugi uslovi za oslobađanje od plaćanja komunalnih naknada
<ul style="list-style-type: none"> - Novoosnovana preduzeća i obrti, - Preduzeća koja zapošljavaju ugrožene kategorije stanovništva (npr. invalidi...), - Stari zanati, - Proizvodna preduzeća i obrti, - Oslobađanje preduzeća metaloprerađivačke djelatnosti od plaćanja odvoza komunalnog otpada, - Oslobađanje proizvodnih preduzeća od plaćanja rente za građevinsko zemljište kod izgradnje nove proizvodne hale (radi proširenja proizvodnih kapaciteta).

Jedan od ispitanika je predložio i izjednačenje visina komunalnih naknada za obrte/preduzeća sa onima koje plaćaju građani.

2.5.6. Poticajne mjere iz oblasti komunalne politike

Poticajne mjere iz oblasti komunalne politike za obrte/zanate i mala i srednja preduzeća ne postoje niti se planiraju uvesti u Općini Bihać i Opštini Modriča. U Općini Mostar postoje određene poticajne mjere za proizvodna preduzeća i deficitarna zanimanja u nižim obračunima koeficijenata namjene. U Općini Žepče poticajne mjere ne postoje, ali se planira uvođenje. Namjerava se prilikom obračuna komunalne naknade za odvoz smeća koja trenutno iznosi 0,6 KM/m² mjesečno, i za obrte i za MSP, uzeti u obzir ukupna površina poslovnog prostora. Ukupna površina bi se obračunavala umanjeno na sljedeći način:

- Do 100m² plaća se ukupna površina,
- Od 100-200m² plaća se 70% površine,
- Preko 200m² plaća se 50% površine.

U Opštini Prijedor su u toku pregovori za smanjenje visine pojedinih komunalnih naknada.

Nijedan od 10 ispitanih obrtnika/poduzetnika nije korisnik određene poticajne mjere u oblasti plaćanja komunalnih naknada. Prijedlozi poticajnih mjera upućenih od strane obrtnika/poduzetnika se nalaze u tabeli 15.

Tabela 15. Prijedlozi poticajnih mjera iz oblasti komunalnih naknada

Prijedlozi poticajnih mjera iz oblasti komunalnih naknada
<ul style="list-style-type: none">- Smanjiti visinu pojedinih vrsta komunalnih naknada za proizvodne djelatnosti,- Smanjiti visinu pojedinih vrsta komunalnih naknada za izvozno orijentisana preduzeća,- Smanjiti visinu pojedinih vrsta komunalnih naknada za preduzeća koja zapošljavaju preko 50 zaposlenika i ona koja zapošljavaju ugrožene kategorije stanovništva (npr. invalidi...),- Smanjiti visinu komunalnih naknada za obrte, u odnosu na preduzeća,- Smanjiti visinu pojedinih vrsta komunalnih naknada za starte i tradicionalne zanate i domaće radinosti,- Smanjiti visinu pojedinih vrsta komunalnih naknada za socijalna preduzeća,- Smanjiti visinu pojedinih vrsta komunalnih naknada za biznise koje vode mladi ili žene sa ruralnih područja.

2.5.7. Zahtjevi poduzetnika za smanjenjem visine komunalnih naknada

Na upit o tome da li postoje zahtjevi poduzetnika za smanjenjem visine komunalnih naknada, dobiveni su odgovori prikazani u tabeli 16.

Tabela 16. Zahtjevi obrtnika/poduzetnika za smanjenjem visine komunalnih naknada u posmatranim općinama/opštinama

Općina/Opština	Zahtjevi poduzetnika za smanjenjem visine komunalnih naknada
Prijedor	Ne vodi se evidencija.
Modriča	Nema zahtjeva za smanjenjem visine komunalnih naknada.
Mostar	Postoje zahtjevi ali nije dobiven odgovor koliko ih je.
Bihać	Nema zahtjeva za smanjenjem visine komunalnih naknada.

Žepče	Pismeni (formalni) zahtjevi ne postoje. Usmeni zahtjevi su uglavnom upućeni za cijenu grijanja i odvoz smeća.
-------	---

Dakle, prema odgovorima ispitanika može se zaključiti da poduzetnici uglavnom ne upućuju zahtjeve za smanjenje visine komunalnih naknada prema Općinama/Opštinama.

Ispitivanjem obrtnika/poduzetnika u kojoj mjeri se slažu sa konstatacijom da bi smanjenje visine komunalnih naknada omogućilo uspješnije poslovanje njihovog obrta/zanata/malog ili srednjeg preduzeća, dobivena je zbirna ocjena 3,4 na skali od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem). Dakle, to je srednja ocjena po kojoj se može zaključiti da bi smanjenje visine komunalnih naknada bilo poželjno, ali da ne bi presudno utjecalo na uspješnije poslovanje obrta i malih i srednjih preduzeća. Razlog tome su vjerovatno dosta veći iznosi drugih vrsta troškova koje obrtnici/poduzetnici moraju izmiriti. Najveću potrebu za smanjenjem visine komunalnih naknada iskazali su obrtnici/poduzetnici u Mostaru (ocjena 4,5), a najmanju u Modriči (1,5). Prilikom tumačenja ovih pokazatelja treba imati u vidu da se radi o vrlo malom uzorku od 10 ispitanika, čijim ispitivanjem je bio cilj da se dobije generalna slika o stavovima i razmišljanjima prema komunalnim naknadama. Za dobivanje preciznijih podataka, uzorak bi morao biti veći, i obuhvatiti minimalno 30 ispitanika.

Zaključci i preporuke

Na temelju prezentirane analize visine komunalnih naknada u Bosni i Hercegovini, sa fokusom na općine/opštine Prijedor, Modriča, Mostar, Bihać, Žepče, moguće je donijeti određene zaključke.

Komunalne naknade se naplaćuju građanima, obrtima/zanatima i malim i srednjim preduzećima za korištenje komunalnih usluga. Na nivou Bosne i Hercegovine ne postoji jedinstven zakon koji reguliše ovu oblast. Na nivou Republike Srpske postoji Zakon o komunalnim djelatnostima RS koji predstavlja okvir za propise i odluke jedinica lokalne samouprave. Na federalnom nivou takođe ne postoji ovakav zakon, te su propisi i odluke jedinica lokalnih samouprave u skladu sa kantonalnim zakonima o komunalnim djelatnostima.

Najveći broj komunalnih usluga se naplaćuje od strane Općine Bihać (14), a najmanji od strane Opštine Modriča (5). Najviši iznos komunalne naknade za snabdijevanje pitkom vodom, kao i odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda za obrte/zanate i MSPa je u Općini Prijedor, a najniži u Opštini Modriča. Obrti/zanati i MSPa su u povoljnijem položaju u opštini Prijedor, u odnosu na općinu Žepče, kada je u pitanju visina komunalne naknade za uslugu snabdijevanja toplotnom energijom. U slučaju drugih općina/opština, ova naknada se naplaćuje od strane privatnih preduzeća. Visina komunalne naknade za uslugu skupljanja i tretiranja komunalnog otpada je kod malih i srednjih preduzeća uporediva samo u slučaju općine Žepče i opštine Prijedor, gdje je iznos viši u općini Žepče. Kod komunalne usluge djelatnost javnih parking prostora i javnih garaža, visina komunalne naknade je najpovoljnija u opštini Modriča, gdje iznosi 1KM/dan, dok su u slučaju drugih općina ti iznosi 0,25KM/h i više. Visina komunalne naknade za komunalnu uslugu djelatnost tržnica na veliko i tržnica na malo (pijaca), je uporediva u slučaju općina/opština Prijedor, Modriča i Mostar, po jednom načinu obračuna. Povoljniji položaj u ovoj grupi općina/opština imaju obrti/zanati i MSPa u općini Mostar i opštini Modriča, u odnosu na opštinu Prijedor. Obrti/zanati i MSPa u općinama Bihać i Žepče su u istom položaju po pitanju ove vrste komunalne naknade, ali nisu uporedivi sa prethodno navedene tri općine/opštine.

Dakle, razlikuju se vrste i visine plaćanja komunalnih usluga po posmatranim općinama/opštinama, kao i način njihovog obračuna u pojedinim slučajevima. To otežava uporedivost visina komunalnih naknada po općinama/opštinama. Međutim, dobiveni podaci omogućavaju da se sagleda realna slika stanja komunalne politike unutar svake pojedine općine/opštine, na temelju koje odgovorne osobe ispred jedinica lokalne samouprave mogu donositi odluke. Visine komunalnih naknada se ne razlikuju bitno između onih koje plaćaju obrti i mala i srednja preduzeća. Međutim, komunalne naknade za obrte i MSPa su više u odnosu na one koje plaćaju građani.

Prema mišljenjima obrtnika/poduzetnika kao ispitanika, najpogodniji rok plaćanja komunalnih naknada bi bilo mjesečno plaćanje, do sredine tekućeg mjeseca za prethodni mjesec. Niti u jednoj od posmatranih općina/opština nije predviđeno oslobađanje obrta/zanata i malih i srednjih preduzeća od plaćanja komunalnih naknada, ni pod kojim uslovima. Poticajne mjere iz oblasti komunalne politike za obrte/zanate i mala i srednja preduzeća ne postoje niti se planiraju uvesti u Općini Bihać i Opštini Modriča. U Općini Mostar postoje određene poticajne mjere za proizvodna preduzeća i deficitarna

zanimanja u nižim obračunima koeficijenata namjene. U Općini Žepče poticajne mjere ne postoje, ali se planira uvođenje. Obrtnici i poduzetnici su kroz ispunjavanje upitnika dali svoje prijedloge i o uslovima oslobađanja od plaćanja komunalnih naknada, te prijedloga poticaja kada su u pitanju komunalne naknade. Članice LED net (Local Economic Develoment) mreže, koje su učesnice projekta „Koalicija za jači glas male privrede“ se zalažu za izjednačavanje visine plaćanja komunalnih naknada za građane i obrte/zanate/ mala i srednja preduzeća i njihovo smanjenje, ali ne i za oslobađanje od plaćanja.

Prema mišljenjima obrtnika i poduzetnika, komunalne naknade opterećuju njihovo poslovanje, ali ne u prevelikoj mjeri koliko je to slučaj sa drugim vrstama rashoda. Smanjenje visine komunalnih naknada bi bilo poželjno, ali ne bi presudno utjecalo na uspješnije poslovanje obrta i malih i srednjih preduzeća. Razlog tome su vjerovatno dosta veći iznosi drugih vrsta troškova koje obrtnici/poduzetnici moraju izmiriti.

Korišteni izvori

<http://www.pufbih.ba/ba/zakon-o-poreznoj-upravi/odluke/item/541-odluke-o-komunalnim-taksama>

Odluka o komunalnoj taksi općine Bihać

Prijedlog Zakona o komunalnoj djelatnosti FBiH

(<http://www.upkp.com.ba/dokumenti/ZakonOKomunalnojDjelatnosti.pdf>)

Zakon o Federalnim upravnim taksama i tarifi Federalnih upravnih taksi

Zakon o komunalnim djelatnostima Republike Srpske

Zakon o komunalnim djelatnostima Unsko-sanskog kantona

Zakon o komunalnim djelatnostima Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o komunalnoj djelatnosti Grada Mostara

Zakonom o komunalnim taksama Republike Srpske

Prilozi

- Anketni upitnik za predstavnike Općina/Opština

Projekat provodi

Projekat finansira Evropska unija
This project is funded by the
European Union

Projekat „Koalicija za jači glas male privrede“ / „Coalition for higher voice of small businesses“

Upitnik o analizi visine komunalnih naknada u Bosni i Hercegovini

Ovaj upitnik pripremljen je u svrhu realizacije aktivnosti „Analize visine komunalnih naknada u BiH“ u okviru projekta „Koalicija za jači glas male privrede“. Projekat finansira Evropska unija kroz pretprijetnu pomoć (IPA 2012), a provodi Udruženje za poduzetništvo i posao LiNK Mostar u saradnji sa partnerima Nezavisni biro za razvoj – (NBR) Gradačac, Udruga poduzetnika i poslodavaca - (UPIP) Žepče, Centar za promociju lokalnog razvoja – (PLOD) Bihać, Udruženje drvoprerađivača – (DRVO-PD) Prijedor i Nevladinom organizacijom COSPE Italija. Cilj ove aktivnosti je prikupljanje i analiziranje informacija o postojećim praksama Općina/Opština u određivanju visine komunalnih naknada i njihovom naplaćivanju za obrte/zanate i mala i srednja preduzeća, kako bi se u konačnici sagledalo da li je regulisanjem politika/pravila komunalnih naknada moguće kreirati više poticajno poslovno okruženje za obrte i mala i srednja preduzeća. Istraživanjem su obuhvaćene općine/opštine Prijedor, Modriča, Mostar, Bihać i Žepče.

Molimo Vas da nam obezbijedite informacije o politikama/propisima/pravilima komunalnih naknada koje se primjenjuju za obrte/zanate i mala i srednja preduzeća na nivou Vaše općine/opštine.

Prije popunjavanja upitnika važno je razjasniti određene pojmove.

Komunalne djelatnosti dijele se na komunalne djelatnosti individualne komunalne potrošnje i komunalne djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje.

Pod pojmom komunalnih djelatnosti individualne komunalne potrošnje podrazumijevaju se komunalne djelatnosti čiji se proizvodi i usluge mogu izmjeriti ili na drugi način definisati, utvrditi i naplatiti od svakog korisnika usluga. Pod pojmom komunalnih djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje podrazumijevaju se komunalne djelatnosti čije proizvode i usluge nije moguće izmjeriti ili na drugi način definisati, utvrditi i naplatiti od svakog korisnika usluga.

Pravna i fizička lica su obveznici plaćanja komunalnih djelatnosti individualne i zajedničke komunalne potrošnje, i dužna su plaćati komunalnu naknadu.

Osnovne informacije o Općini/Opštini	
Općina/Opština	
Ime i prezime ispitanika	
Institucija	
Funkcija ispitanika	
Adresa Općine/Opštine	
Telefon	
Fax	
E-mail	
Web stranica	

Pitanja:

1. Koje vrste komunalnih naknada se propisuju **obrtnima/zanatima, malim i srednjim preduzećima** i **građanima** od strane Vaše Općine/Opštine? U tabeli u nastavku, označite pripadajuće odgovore među ponuđenim i dopunite listu ukoliko je potrebno. Molimo da za svaku vrstu komunalne naknade unesete iznos koji se naplaćuje na mjesečnom ili godišnjem nivou (naznačiti kojem nivou).

Npr.

	Vrsta komunalne naknade	Visina komunalne naknade		
		Obrti/zanati	Mala i srednja preduzeća	Građani
a.	Odlaganje komunalnog otpada	5 KM/mjesečno	3 KM/mjesečno	2 KM/mjesečno

Tabela se nalazi na sljedećoj strani.

	Vrsta komunalne naknade	Visina komunalne naknade		
		Obrti/zanati	Mala i srednja preduzeća	Građani
v.	snabdijevanje pitkom vodom			
w.	odvodnja i prečišćavanje otpadnih voda			
x.	snabdijevanje toplotnom energijom			
y.	snabdijevanje gasom			
z.	skupljanje i tretiranje komunalnog otpada			
aa.	odlaganje komunalnog otpada			
bb.	obavljanje pogrebnih poslova			
cc.	dimnjačarska djelatnost			
dd.	prijevoz putnika u javnom prometu			
ee.	djelatnost javnih parking prostora i javnih garaža			
ff.	djelatnost tržnica na veliko i tržnica na malo (pijaca)			
gg.	održavanje čistoće na javnim površinama			
hh.	odvođenje atmosferskih i drugih voda sa javnih površina			
ii.	održavanje javnih površina			
jj.	održavanje javnih saobraćajnih površina u naselju			
kk.	upravljanje objektima i uređajima javne rasvjete			
ll.	obavljanje higijeničarske službe			
mm.	obavljanje usluga dekoracije			
nn.	održavanje objekata i uređaja javne urbane opreme			
oo.	održavanje spomen obilježja, stratišta, mezaristana i grobalja – mezarja kulturno – historijskog značaja			
pp.				
qq.				
rr.				
ss.				
tt.				
uu.				

2. Kojim još zakonima/pravilnicima i odlukama je predviđen način utvrđivanja vrste, visine i rokova plaćanja komunalnih naknada za **obrte/zanate i mala i srednja preduzeća** u Vašoj Općini/Opštini, osim **Zakona o ...**? Nabrojati.

- Zakon o ...
-
-
-

3. Da li se pravi razlika u visini komunalnih naknada za **obrte/zanate, mala i srednja preduzeća** po vrsti djelatnosti – uslužna, proizvodna, trgovačka? Ako da, obrazložiti razlike.

Uslužna djelatnost:

Proizvodna djelatnost:

Trgovačka djelatnost:

4. Koji su predviđeni rokovi plaćanja komunalnih naknada koji su propisani za **obrte/zanate i mala i srednja preduzeća**. Da li je moguće zakašnjenje u plaćanju i sl.? Objasniti po vrstama komunalnih naknada ili dati generalni komentar.

5. Da li je i pod kojim uslovima predviđeno oslobađanje **obrta/zanata i malih i srednjih preduzeća** od plaćanja komunalnih naknada? Obrazložiti odgovor.

6. Da li postoje određene poticajne mjere iz oblasti komunalne politike za **obrte/zanate i mala i srednja preduzeća ili** se planiraju uvesti u narednom periodu? (Npr. umanjenje visine za preduzeća pojedinih vrsta djelatnosti, ili preduzeća koja se tek pokreću i sl.) Obrazložiti.

7. Da li postoje zahtjevi poduzetnika za smanjenjem visine komunalnih naknada? Koliko je (prosječno) takvih zahtjeva na mjesečnom nivou?

Zahvaljujemo se na saradnji.

- **Anketni upitnik za obrtnike/zanatlije/poduzetnike**

Projekat provodi

Projekat finansira Evropska unija
This project is funded by the
European Union

Projekat „Koalicija za jači glas male privrede“ / „Coalition for higher voice of small businesses“

Upitnik o analizi visine komunalnih naknada u Bosni i Hercegovini

Ovaj upitnik pripremljen je u svrhu realizacije aktivnosti „Analize visine komunalnih naknada u BiH“ u okviru projekta „Koalicija za jači glas male privrede“. Projekat finansira Evropska unija kroz pretpristupnu pomoć (IPA 2012), a provodi Udruženje za poduzetništvo i posao LiNK Mostar u saradnji sa partnerima Nezavisni biro za razvoj – (NBR) Gradačac, Udruga poduzetnika i poslodavaca - (UPIP) Žepče, Centar za promociju lokalnog razvoja – (PLOD) Bihać, Udruženje drvoprerađivača – (DRVO-PD) Prijedor i Nevladinom organizacijom COSPE Italija. Cilj ove aktivnosti je prikupljanje i analiziranje informacija o postojećim praksama Općina/Opština u određivanju visine komunalnih naknada i njihovom naplaćivanju za obrte/zanate i mala i srednja preduzeća, kako bi se u konačnici sagledalo da li je regulisanjem politika/pravila komunalnih naknada moguće kreirati više poticajno poslovno okruženje za obrte i mala i srednja preduzeća. Istraživanjem su obuhvaćene općine/opštine Prijedor, Modriča, Mostar, Bihać i Žepče.

Molimo Vas da nam obezbijedite informacije o vrstama i visini komunalnih naknada (i drugim relevantnim detaljima) koji Vam se naplaćuju kao vlasniku obrta/zanata ili malog/srednjeg preduzeća, od strane Općine.

Prije popunjavanja upitnika važno je razjasniti određene pojmove.

Komunalne djelatnosti dijele se na komunalne djelatnosti individualne komunalne potrošnje i komunalne djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje.

Pod pojmom komunalnih djelatnosti individualne komunalne potrošnje podrazumijevaju se komunalne djelatnosti čiji se proizvodi i usluge mogu izmjeriti ili na drugi način definisati, utvrditi i naplatiti od svakog korisnika usluga. Pod pojmom komunalnih djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje podrazumijevaju se komunalne djelatnosti čije proizvode i usluge nije moguće izmjeriti ili na drugi način definisati, utvrditi i naplatiti od svakog korisnika usluga.

Pravna i fizička lica su obveznici plaćanja komunalnih djelatnosti individualne i zajedničke komunalne potrošnje, i dužna su plaćati komunalnu naknadu.

Komunalna naknada nije isto što i komunalna taksa. Komunalne takse se plaćaju za: istaknutu firmu, reklamni natpis, zauzimanje javnih površina, prodaju roba i pružanje usluga izvan poslovnih prostorija, priređivanje zabavnih igara i igara na sreću, organizovanje i držanje žive muzike u ugostiteljskim objektima, korištenje uređaja za pružanje mobilne telefonije... Komunalne takse nisu predmet ove analize.

Osnovne informacije o ispitaniku	
Općina/Opština	
Ime i prezime ispitanika	
Vrsta biznisa (označiti)	☐ Obrt ☐ Zanat ☐ Preduzeće
Naziv obrta/zanata/preduzeća	
Adresa obrta/preduzeća	
Telefon	
E-mail	

Pitanja:

- Molimo Vas da na skali od 1 do 5, izrazite Vaš stav i mišljenje o tome koliko plaćanje komunalnih naknada (vrste možete pogledati u tabeli u okviru pitanja 2) opterećuje Vaše ukupne rashode poslovanja i otežava poslovanje Vašeg obrta/preduzeća.

Visina plaćanja komunalnih naknada zauzima veliki udio u ukupnim rashodima i značajno otežava uspješno poslovanje. (1 - uopšte se ne slažem, 5 - u potpunosti se slažem)

1 2 3 4 5

- Molimo Vas da u tabelu u nastavku unesete okvirne **mjesečne** iznose novca (KM) koje plaćate za pružanje komunalnih usluga od strane Općine/Opštine.

Npr.

	Vrsta komunalne usluge	Visina komunalne naknade
a.	Odlaganje komunalnog otpada	100 KM/mjesečno

	Vrsta komunalne usluge	Visina komunalne naknade
a.	snabdijevanje pitkom vodom	
b.	odvodnja i prečišćavanje otpadnih voda	
c.	skupljanje i odlaganje komunalnog otpada	
d.	djelatnost javnih parking prostora i javnih garaža	
e.	djelatnost tržnica na veliko i tržnica na malo (pijaca)	
f.	održavanje čistoće na javnim površinama	
g.	odvođenje atmosferskih i drugih voda sa javnih površina	
h.	održavanje javnih površina	
i.	održavanje javnih saobraćajnih površina u naselju	
j.	upravljanje objektima i uređajima javne rasvjete	

k.	obavljanje higijeničarske službe	
l.	obavljanje usluga dekoracije	
m.	održavanje objekata i uređaja javne urbane opreme	
n.	održavanje spomen obilježja, stratišta, mezaristana i grobalja – mezarja kulturno – historijskog značaja	

Napomena: Navedene su samo one vrste komunalnih usluga koje su općinski službenici naveli da se naplaćuju obrtima/zanatima/poduzetnicima. Ova tabela se npr. koristila za anketiranje obrtnika/poduzetnika iz općine Bihać.

3. Molimo Vas da izrazite procentualni udio novca (KM) koji plaćate **mjesečno** za komunalne nakade u ukupnoj strukturi **mjesečnih** rashoda Vašeg obrta ili preduzeća. (npr. 15%)

4. Koji rok plaćanja komunalnih naknada je po Vašem mišljenju najpogodniji za obrte/preduzeća (zaokružiti jedan od ponuđenih odgovora) i zašto (obrazložiti)?

- a) Mjesečno plaćanje, na kraju tekućeg mjeseca
- b) Mjesečno plaćanje, na početku sljedećeg mjeseca za prethodni mjesec
- c) Mjesečno plaćanje, do sredine sljedećeg mjeseca za prethodni mjesec
- d) Godišnje plaćanje, na kraju tekuće godine (decembar)
- e) Godišnje plaćanje, na početku godine (januar) za prethodnu godinu
- f) Kvartalno plaćanje, do kraja mjeseca za tekući kvartal

Obrazloženje odgovora: Smatram da je ovakav rok plaćanja najpogodniji jer...

5. Navedite uslove po kojima bi po Vašem mišljenju pojedini obrti/zanati/mala i srednja preduzeća mogli biti oslobođeni plaćanja pojedinih ili svih (obrazložiti tačno kojih) vrsta komunalnih naknada (npr. preduzeća pojedinih vrsta djelatnosti, tek pokrenuta preduzeća i sl...).

6. Da li ste korisnik određene poticajne mjere u oblasti komunalnih naknada od strane Vaše Općine/Opštine? (Npr. Smanjeno vam je plaćanje komunalne naknade za odlaganje komunalnog otpada, jer se moje preduzeće bavi proizvodnjom....)

- NE
- DA

Ukoliko DA, obrazložiti:

7. Navedite vrste poticajnih mjera koje bi po Vašem mišljenju Općine/Opštine trebale pružiti obrtima/zanatima/malim i srednjim preduzećima, u kontekstu komunalnih naknada (npr. umanjiti visinu komunalnih naknada za preduzeća određenih vrsta djelatnosti, za preduzeća koja zapošljavaju preko 50 zaposlenih, i sl....).

8. U kojoj mjeri smatrate da bi smanjenje visine komunalnih naknada omogućilo uspješnije poslovanje Vašeg obrta/zanata/malog ili srednjeg preduzeća? Označite jedan od brojeva na skali slaganja.

Smanjenje visine komunalnih naknada bi omogućilo uspješnije poslovanje mog obrta/zanata/malog ili srednjeg preduzeća. (1 - uopšte se ne slažem, 5 - u potpunosti se slažem)

1 2 3 4 5

9. Molimo Vas da u tabelu u nastavku unesete okvirne **mjesečne** iznose novca (KM) koje plaćate za pružanje komunalnih usluga od strane **privatnih preduzeća. (NE od strane Općine/Opštine kao institucije)**

	Vrsta komunalne usluge	Visina komunalne naknade
a.	snabdijevanje gasom	
b.	obavljanje pogrebnih poslova	
c.	dimnjačarska djelatnost	
d.	prijevoz putnika u javnom prometu	
e.		
f.		
g.		
h.		

Zahvaljujemo se na saradnji.

- Ispitanici i njihovi kontakt podaci
- Predstavnici Općina/Opština

Osnovne informacije o Općini/Opštini	
Općina/Opština	Prijedor
Ime i prezime ispitanika	Bojana Vejin
Institucija	PREDA
Funkcija ispitanika	Saradnik u centru za investitore
Adresa institucije	Aleja Kozarskog odreda bb, Prijedor
Telefon	052 241 600
Fax	052 241 601
E-mail	bojana.vejin@preda.rs.ba
Web stranica	www.prijedorgrad.org
Osnovne informacije o Općini/Opštini	
Općina/Opština	Modriča
Ime i prezime ispitanika	Julka Novaković
Institucija	Opština
Funkcija ispitanika	Samostalni stručni saradnik za privredu i plansko analitičke poslove
Adresa institucije	Vidovdanska 1
Telefon	053 / 810 - 433
Fax	053 / 810 - 511
E-mail	privredamodrica@yahoo.com
Web stranica	www.modrica.ba
Osnovne informacije o Općini/Opštini	
Općina/Opština	Mostar
Ime i prezime ispitanika	Sanja Vašiček
Institucija	Grad Mostar
Funkcija ispitanika	Viši stručni suradnik
Adresa institucije	Fejićeva 51 MOSTAR
Telefon	036 505 513
Fax	036 505 512
E-mail	sanja.vasicek@hotmail.com
Web stranica	www.mostar.ba
Ime i prezime ispitanika	Esad Elezović
Funkcija ispitanika	Stručni savjetnik
Adresa institucije	Hrvatskih branitelja bb Mostar
Telefon	036 447 432 (433)

Fax	036 447 432 (433)
E-mail	esad.elezovic@vijece.mostar.ba
Web stranica	www.vijece.mostar.ba
Osnovne informacije o Općini/Opštini	
Općina/Opština	Bihać
Institucija	Općina
Ime i prezime ispitanika	mr.sci. EMDŽAD GALIJAŠEVIĆ
Funkcija ispitanika	Općinski načelnik
Adresa institucije	Bihać, ul. Bosanska br.4
Telefon	229 605
Fax	229 677
E-mail	opbihac@bih.net.ba
Web stranica	www.bihac.org
Osnovne informacije o Općini/Opštini	
Općina/Opština	Žepče
Institucija	JP“Komunalno“ doo. Žepče
Ime i prezime ispitanika	Mirko Šumić
Funkcija ispitanika	Direktor poduzeća JP“Komunalno“ doo. Žepče
Adresa institucije	Ul. Stjepana Radića br.2.
Telefon	032/880-127
Fax	032/881-701
E-mail	jp.komunalno.zepce@tel.net.ba
Web stranica	www.komunalno-zepce.com

- **Obrtnici/zanatlije/poduzetnici**

Osnovne informacije o ispitaniku	
Općina/Opština	Prijedor
Ime i prezime ispitanika	Milan Pilipovic
Vrsta biznisa (označiti)	☐ Obrt ☒ Zanat ☐ Preduzeće
Naziv obrta/zanata/preduzeća	Vunovlačarska djelatnost
Adresa obrta/preduzeća	29. Novembra
Telefon	052 237 200
E-mail	SzrMinaka@yahoo.com
Osnovne informacije o ispitaniku	
Općina/Opština	Prijedor

Ime i prezime ispitanika	Boro Vojvodić
Vrsta biznisa (označiti)	☐ Obrt -preduzetništvo ☐ Zanat ☐ Preduzeće
Naziv obrta/zanata/preduzeća	Knjigovodstvena djelatnost
Adresa obrta/preduzeća	Aerodromsko naselje bb, Prijedor
Telefon	052 214 333
E-mail	boro.vojvodic@gradprijedor.org
Osnovne informacije o ispitaniku	
Općina/Opština	Modriča
Ime i prezime ispitanika	JASMIN DŽAFERSPAHIĆ
Vrsta biznisa (označiti)	☐ Obrt ☒ Zanat ☐ Preduzeće
Naziv obrta/zanata/preduzeća	ALA MODE ZKR
Adresa obrta/preduzeća	Riste Mikičića br. 70 74480 Modriča
Telefon	053/812-685
E-mail	jasco@ala-mode.net
Osnovne informacije o ispitaniku	
Općina/Opština	Modriča
Ime i prezime ispitanika	Sanel Grabovica
Vrsta biznisa (označiti)	☐ Obrt ☐ Zanat ☒ Preduzeće
Naziv obrta/zanata/preduzeća	Sanit-granit doo
Adresa obrta/preduzeća	Jakešnica bb, 74480 Modriča
Telefon	053/707-707
E-mail	Sanit.granit-md@hotmail.com
Osnovne informacije o ispitaniku	
Općina/Opština	Mostar
Ime i prezime ispitanika	Badžak Ema
Vrsta biznisa (označiti)	☒ Obrt ☐ Zanat ☐ Preduzeće
Naziv obrta/zanata/preduzeća	Samostalna ugostiteljska radnja restoran M.M.
Adresa obrta/preduzeća	Mostarskog bataljona bb
Telefon	036 558 900; 558 902
E-mail	emabadzak@hotmail.com
Osnovne informacije o ispitaniku	
Općina/Opština	Mostar
Ime i prezime ispitanika	Juso Husić

Vrsta biznisa (označiti)	☐ Obrt ☐ Zanat ☒ Preduzeće
Naziv obrta/zanata/preduzeća	MIP doo Mostar
Adresa obrta/preduzeća	Vrapčići bb
Telefon	036/557-520
E-mail	Mipdoo-m@bih.net.ba
Osnovne informacije o ispitaniku	
Općina/Opština	Bihać
Ime i prezime ispitanika	Štefana Rekić
Vrsta biznisa (označiti)	☐ Obrt ☐ Zanat ☐ Preduzeće
Naziv obrta/zanata/preduzeća	OSD Redis
Adresa obrta/preduzeća	Ceravačka brda 32
Telefon	037 351 978
E-mail	biroredis@gmail.com
Osnovne informacije o ispitaniku	
Općina/Opština	Bihać
Ime i prezime ispitanika	Saliha Pirić
Vrsta biznisa (označiti)	☐ Obrt ☐ Zanat ☐ Preduzeće
Naziv obrta/zanata/preduzeća	Domaća radinost START
Adresa obrta/preduzeća	Bihaćkih branilaca bb
Telefon	061 024 700
E-mail	-
Osnovne informacije o ispitaniku	
Općina/Opština	Žepče
Ime i prezime ispitanika	Marinko Katava
Vrsta biznisa (označiti)	☐ Obrt ☐ Zanat ☒ Preduzeće
Naziv obrta/zanata/preduzeća	VIN-METAL d.o.o. Žepče
Adresa obrta/preduzeća	Poslovni Centar XP Žepče
Telefon	032/884-221
E-mail	info@vin-metal.com
Osnovne informacije o ispitaniku	
Općina/Opština	Žepče
Ime i prezime ispitanika	Alen Turski
Vrsta biznisa (označiti)	☐ Obrt ☐ Zanat

	○ <u>Preduzeće</u>
Naziv obrta/zanata/preduzeća	CROMONT d.o.o Žepče
Adresa obrta/preduzeća	Orahovica 102, 72230 Žepče
Telefon	032/888-400
E-mail	cromont@cromont.info